

MERKKIPÄIVIÄ

— 95 vuotta täytti helmikuussa Anna S o r t t a n e n Heinäveden Kermajärven Hentulansaassa. Hän on nimikuulua Sotikaisen runonlaulajasukua ja Matjoi Plattosen tytär. Hän viettää vanhuuttaan kahden poikansa ja miänsä luona.

— 90 vuotta täytti 13. 3. -68 Daria S ä p p i, o.s. Stjonkku, Toivakassa. Hän on kotoisin Suojärveltä.

— 90 vuotta täytti Maura S a a r i n e n, o.s. Agapov, 27. 4. -68 Pielavedellä. Hän on kotoisin Suostamolta.

— 80 vuotta täytti 26. 4. -68 Pelagea J o k i n i e m i, o.s. Torgoutsu, Siilinjärvellä. Hän on kotoisin Salmista.

— 80 vuotta täytti 12. 5. -68 Helena H ä r k i n, o.s. Pisto, Valtimolla. Hän on kotoisin Suojärveltä.

— 80 vuotta täyttää Johannes N i i t t y h a r j u 31. 5. -68 Äänekoskella. Hän on syntynyt Uhtualla.

— 75 vuotta täytti 11. 3. -68 jääkärimajuri, lääkintäeverstiluutnantti Gunnar Emil von H e r t z e n Helsingissä. Hän on syntynyt Halikossa, tullut ylioppilaaksi Porvoon ruotsalaisesta lyseosta 1911, suorittanut lääket. kand. tutkinnon 1915 ja lääket.lis. tutkinnon 1927. Hän liittyi 1915 27. Jääkäripataljoonaan, osallistui Gruppenführerinä asemasotaan Missejoella ja Aa-joen talvitaisteluihin sekä oli kolme kertaa komennettuna Suomeen tiedustelu-tehtäviin. Hän saapui jääkärien pääjoukon mukana Vaasaan 1918, otti osaa Porin rykmentin I pataljoonan komentajana mm. Suodenniemen ja Harjavallan taisteluihin, joissa haavoittui. Vapaus sodan aikana hänet ylennettiin yliluutnantiksi, kapteeniksi ja majuriksi. Sodan jälkeen hän toimi Porin rykmentin I pataljoonan komentajana, Pohjanmaan jääkäripataljoonan komentajana ja johti Vuoris-
toprikaatin tiedusteluretkikuntaa. Hän erosi vakinaisesta palveluksesta 1919, minkä jälkeen johti vapaaehtoisen Karjalan retkikunnan suunnittelua, johti eteläisen pääryhmän hyökkäysliikettä Aunuksen Karjalaan ja haavoittui sen aikana. Valmistuttuaan lääkäriksi 1927 hän toimi vt. kunnanlääkärinä Viitasaarella 1928—30 ja Pihtiputaan kunnanlääkärinä 1930—57, jolloin siirtyi eläkkeelle.

— 75 vuotta täyttää 23. 6. -68 kulkukauppias Mikko K i v i r a n t a Maaningan Viannassa. Hän on kotoisin Uhtualla.

Feodor Porokoski.

— 75 vuotta täyttää 8. 6. -68 ent. kauppias Feodor P o r o k o s k i Helsingissä. Hän on syntynyt Aunuksessa, Mäntyselän pitäjän Pyhäniemen kylässä Fokasen talossa. Hän toimi kaupan alalla aluksi isänsä kyläkaupassa, juoksupoikana Petroskoissa, isänsä haaraliikkeen hoitajana Paataneen pitäjän Sellin kylässä. V. 1914 hän joutui tsaarin henkivartiokaartiin. Ensimmäisen maailmansodan loppuvaiheessa hänet lähetettiin rintamalle Romaniaan ja valankumouksen tiimellyksessä hänet määrättiin itsenäisen Ukrainan armeijaan. Hän otti osaa kotimaakuntansa Aunuksen kansannousuun v. 1919 ja monen karjalaisen tavoin myös englantilaisten interventiojoukkojen sotatoimiin (Äänisenniemellä ja Sununsuussa). V. 1924 Porokoski perusti oman kaupan Viipuriin, v. 1928 hän osti kaupan Sotkamosta, josta v. 1930 siirtyi Ensoon, jonne rakensi ajanmukaisen kauppatalon. Moskovan I pakkorauhan jälkeen v. 1940 hän siirtyi kauppiasiksi Kemiin, sieltä v. 1948 Auraan ja vihdoin v. 1954 Helsingin Malmille. V. 1964 hän lopetti kauppatoiminnan ja siirtyi eläkkeelle. Hänen kotiseudulle jääneet omaisensa, veljet, sisaret ja serkut, joutuivat raskaan vainon kohteeksi. Porokoski on valistunut karjalainen, joka on aina suosinut edistystä ja jättänyt itsestään hyvän muiston kaikille, missä on toiminut. Ansoistaan kyykkätoiminnassa hän ansaitsee hyvin »kyykkäneuvoksen» arvon. Hän on vieläkin pelättävä vastaiskijä.

— 70 vuotta täytti 13. 3. -68 kauppias Risto H o m a n e n Kuusamossa. Hän on syntynyt Oulangassa Vienan-Karjalassa. Hän on mm. ollut Muurmannin radan rakennustyömaalla suomen ja venäjän kielen tulkkina sekä puutavaranhankintatyömaan kassanhoitajana 1916—18 ja tämän jälkeen monissa eri tehtävissä. Kauppias Kuusamossa hän on toiminut vuodesta 1928 lähtien. Hän on ollut kansakoulun johtokunnan esimiehenä vuodesta 1947 sekä useissa muissa luottamustehtävissä. Hän otti osaa talvi- ja jatkosotiin ja on sotilasarvoltaan alikersantti.

— 75 vuotta täytti Nikolai Paltamo, ent. Balahonoff, 28. 4. -68 Nokialla. Kuten edellä mainittiin, hän syntyi Aunuksen Pyhäjärvellä. Hän syntyi sotaisena kautena. Tästä johtuen hän joutui pukemaan ensin tsaarin sotisovat, olemaan ensimmäisessä maailmansodassa itärintamalla kolme vuotta. Hän otti osaa Aunuksen kansannousuun. Vuonna 1919 hän oli Karjalan lähetystön mukana Helsingissä anomassa kotimaakuntansa liittämistä Suomeen. Lähetystöä johti Prokko Rahikainen. Lähetystö tapasi K. G. Mannerheimin. Sen jälkeen hän toimi varaston- ja kaupanhoitajana Viipurissa, Läskelässä ja Suojärvellä, kunnes siirtyi Suomen Kumitehtaan palvelukseen Nokialle. Venäläisten hyökättyä Suomeen v. 1939 oli Nikolai mukana puolustamassa tätä maata, samoin jatkosodassa. Sodista on hänellä muistona monia kunniamerkkejä. Nuoruudessaan hän oli innokas urheilija, varsinkin soudussa ja melonnassa. Nyt Nikolai on jo ollut 9 vuotta eläkekarrikka, mutta vävyn mukaan on edelleen innokas kalamies.

— 70 vuotta täyttää Juho Daanov Keiteleen Äyräpäässä 23. 6. -68. Hän on kotoisin Mäntyselästä.

— 70 vuotta täyttää 7. 6. -68 kanttori Boris Peh to Helsingissä.

— 65 vuotta täyttää Anni Homanen 2. 6. -68 Ilomantsissa. Hän on Repolan pitäjän Tsolkankylän Hörtsän nimikuulua sukua. Hän oli Repolan kansallisen seminaarin ensimmäisiä oppilaita. Tämä oli viisikymmentä vuotta sitten, kun Repolan ja Porajärven kunnat vapaaehtoisesti liittyivät juuri itsenäistyneeseen Suomeen. Kotikunnan Venäjälle luovutuksen jälkeen Anni suoritti elämäntyönsä pääosan Ilomantsissa. Karjalaisuus suorastaan pursuaa hänestä. Ilomantsin »Tsidzoi»-kuoro ja Pogostan tanssiryhmä »Repolan katrilli» ovat hänen heimo- ja -työnsä tuloksia.

— 65 vuotta täyttää 20. 7. -68 Klaudia Miininin, o.s. Bogdanov, Kajaanissa. Hän on syntynyt Vienan Akonlahdella. Hän solmi avioliiton Ignatta Miininin kanssa ja siirtyi Kiimasjärvelle. Ignatta taisteli Karjalan vapauden puolesta ja häviön jälkeen siirtyi Suomeen. Sahatyömiehen perheeseen Suojärven Välikylässä syntyi lapsi lapsen jälkeen ja Klaudia on nyt laajan suvun kantamuomo. Hänen äitinsä Maria Bogdanov oli mallina taidemaalari Louis Sparrella, kun tämä oli Gallen-Kallelan kanssa Vienassa. Maria saavutti 100 vuoden iän ja kreivi Sparre kuoli 101 vuoden ikäisenä.

— 60 vuotta täytti Jussi Ahopelto 5. 4. -68 Lapualla. Hän on kotoisin Vienan Vuokkiniemeltä.

— 60 vuotta täytti 14. 3. -68 Klaudia Judin, o.s. Baljoskin, Käärmelähdellä. Hän on kotoisin Salmista.

— 50 vuotta täytti 24. 4. -68 merkonomi Niilo Niemenlehto Helsingissä. Hän on syntynyt Salmassa. Hän on toiminut liikeapulaisena ja kaupall. johtajana kaupallisissa liikkeissä sekä kontt.päällikkönä teollisissa, puu-, metalli-, autokorjaamoja ja -myyntiä harjoittavissa liikkeissä, v:sta 1961 lähtien muoviteollisuutta harjoittavissa Mediplast ja Tölkki Oy:ssä.

Talvisodassa hän oli jääkärikomppanian taistelulähtetä Pitkärannan suunnalla sekä jatkosodassa jääkärikomppanian joukkueenjohtajana Petroskoin suunnalla ja Syvärillä, haavoittumisen jälkeen toimistoupseerina kotijoukoissa. Palkittu sotatoimissa: VM 2, VR 4, VR 3 ja ylennetty luutnantiksi 18/1 1942. Hän on ottanut osaa karjalaisten kyykkätoimintaan sen uudelleenelvyttämisen alkuaikoina.

— 50 vuotta täytti 5. 3. -68 agronomi, toimitusjohtaja Paavo Antero Jauhainen Kajaanissa. Hän on syntynyt Viipurissa ja valmistunut agronomiksi Helsingin yliopistosta 1949. Hän on toiminut aikaisemmin mm. Osl. Elannossa, Etelä-Pohjanmaan Meijeriliitossa ja Pellervo-Seurassa ja ollut v:sta 1955 lähtien Kainuun Osuusmeijerin toimitusjohtaja. Varsinaisen toimensa ohella hän on toimipaikkakunnallaan osallistunut myös alansa yhdistystoimintaan. Hän kuuluu lukuisiin johtokuntiin ja komiteoihin ja on nykyään mm. Pohjois-Savon Meijeriliiton johtokunnan, Kajaanin Seudun Osuuskassan hallintoneuvoston, Suomen Autoliiton valtuuskunnan, Oy Union Öljy Ab:n hallintoneuvoston, Kajaanin Kauppamariosaston hallituksen, Sotkamon ja Kestilän Vesihuolto-osakeyhtiöiden hallituksen ja Säätio Väinölän (Domnan Pirttisäätio) hallituksen jäsen ja SAL:n Kainuun piirin puheenjohtaja. Sotilasarvoltaan hän on kapteeni.

MERKKIPÄIVIÄ RUOTSISSA

— 75 vuotta täyttää Olga Ustinov 1. 7. -68. Kotipaikka Borås.

— 70 vuotta täyttää Nikolai Boikoff 2. 10. -68. Kotipaikka Tukholma.

— 60 vuotta täytti Anni Jeulonen 3. 2. -68. Kotipaikka Borås.

— 60 vuotta täytti Maria Koski 25. 3. -68. Kotipaikka Borås.

— 60 vuotta täyttää Elias Kivijärvi 12. 6. -68. Kotipaikka Fjällsän.

— 60 vuotta täyttää Kaisa Dagajeff-Laitinen 21. 7. -68. Kotipaikka Landskrona.

— 50 vuotta täyttää Matti Andriainen 2. 6. -68. Kotipaikka Mölndal.

TUONILMAISIIN OVAT SIIRTYNEET SEURAAVAT HEIMOLAISEMME:

— Vilho Vesänen kuoli Helsingissä 20. 4. -68. Hän oli syntynyt 23. 4. 1889 Vienan Piis-malahdella. Hän oli tunnettu kauppaveteraani, jonka sydän sykki lämpimästi kotiseudulle. Hän oli Karjalan Sivistysseuran jäsen ja seuramme työn tukija ja ymmärtäjä.

— Sanni Raitasalo, o.s. Härkönen, kuoli 17. 2. -68 Helsingissä. Hän oli seuramme pitkä-aikaisen sihteerin Iivo Härkösen sisar ja oli syntynyt 6. 3. 1899 Suistamalla.

— Antti Majuri kuoli 1. 4. -68 Joroisissa. Hän oli syntynyt Salmin Mantsinsaarella 11. 10. 1898. Hän toimi aluksi liikeapulaisena kauppaneuvos Hosainoffin liikkeessä 5 vuotta. Sen jälkeen hän toimi 5 vuotta Sortavalassa Saarikiven tukuliikkeessä, 5 vuotta kaupanhoitajana Suojärvellä I. J. Karpoffin kauppatalossa, 8 vuotta kaupanhoitajana T:mi J. Vienalaisella ja talvisodan jälkeen 25 vuotta osastonhoitajana kauppias E. Nojosella Joroisissa. Talvisodassa hän oli talousaliupseerina Tolvajärven suunnalla ja jatkosodassa Joroisten poikien mukana JR 28:ssa. Hän oli hyvin pidetty asiakas-, aseveli- ja karjalaispiireissä. Saattojoukossa oli toistasataa henkeä. Siunauksen toimitti rovasti A. Olanto.

— Natalia Prähky, o.s. Tschesmenski, kuoli Helsingissä 7. 4. -68. Hän oli kyykkämaailmassa hyvin tunnetun Niilo Prähkyn äiti ja syntynyt 25. 8. 1885 Suojärvellä.

— Juho Aho kuoli 20. 3. -68 Nokialla. Hän oli kotoisin Itä-Karjalasta ja oli lehtemme ahkera lukija.

— Johannes Mitronen kuoli Nokialla 25. 2. -68. Hän oli syntynyt Suojärvellä 17. 8. 1906.

— Pekka Sorima kuoli 1. 2. -68 Kuopiossa. Hän oli syntynyt 27. 9. 1899 Aunuksessa.

— Kansakoulunopettaja Vilho Petro kuoli Haminassa 8. 2. -68. Hän oli syntynyt Salmin Mantsinsaarella 1. 1. 1889 ja valmistui opettajaksi Sortavalan seminaarista v. 1911. Hän on toiminut opettajana eri puolilla Karjalaa, eniten Salmassa ja vuosina 1923—1928 Petsamon Parkinassa, Haminassa 1940—1942, Lahdessa 1944—1953, jonka jälkeen hän siirtyi eläkkeelle. Lehtemme lukijat ehkä eniten muistavat häntä siltä ajalta, jolloin hän hoiti kansakouluntarkastajan virkaa Repolan ja Porajärven kouluissa Aunuksen Karjalassa 1918—1921. Kyseiset pitäjät liittyivät vapaaehtoisesti itsenäistyneeseen Suomeen, mutta Venäjä vaati ne itselleen ja saikin Tarton rauhanteon yhteydessä.

— Pekka Ojasuo kuoli Kuopiossa 11. 1. -68. Hän oli syntynyt 2. 1. 1897 Aunuksen Kotkajärvellä.

— Agafia Huovinen, o.s. Karhunen, kuoli 28. 2. -68 Ämmänsaarella. Hän oli syntynyt 15. 6. 1893 Itä-Karjalassa.

— Palaga Mikkonen, o.s. Tervonen, kuoli 5. 2. -68 Suomussalmella. Hän oli syntynyt Vienan Vuonnisessa 1. 1. 1890.

— Aleksanteri Kari kuoli 18. 3. -68 Siikakoskella. Hän oli syntynyt 19. 10. 1903 Repolassa.

— Ruotsissa haudattiin 20. 2. -68 Boråsin hautausmaalle Aleksanteri Moisejeff. Hän oli syntynyt 12. 12. 1901 Aunuksen Kenjärvellä.

SEPPÄLÄN VETORAN MUISTOLLE

Helmikuun puolivälissä tänä talvena sain Oulusta suruviestin. Seppälän Vetora Kies-tingin Suvisuurestajärvestä Vienan Karjalasta oli siellä vaipunut ikuiseen uneen. Huhtikuussa tänä vuonna hän olisi täyttänyt 80 vuotta. Vetora oli nuoruudessaan kylänsä kuuluisin neitsyt, nuorten kisojen itseoikeutettu johtaja, vanhojen tapojen tuntija ja perinteiden vaalija. Hän oli myös mainio pajattaja, jonka komeaa, kantavaa ääntä kaikki ihailivat.

Viimeiset neljäkymmentäviisi vuotensa hän vietti Oulussa, jossa hänellä ja hänen miehellään Hilippälän Makariella oli oma talo ja pieni kauppa. Heidän kotinsa oli aitokarjalainen, vienalaisen vieraanvarainen, lämmin ja ystävällinen. Se oli kuin keidas erämaassa, jossa otettiin ystävällisesti vastaan, kestitettiin sekä tutut että tuntemattomat, jossa annettiin hyvät neuvot ja pistettiin joskus setelikin kouraan, jos joku apua tarvitsi.

Ihmetellen ja ihailen totesin monesti, kuinka tarkkaan Seppälän Vetora tunsikin kyläläisensä kohtalot, olivatpa nämä sitten Venäjällä, Suomessa tai Amerikassa. Sain häneltä silloin

tällöin kirjeen ja tiesin, että hänen terveytensä oli käynyt huonoksi viime vuosien aikana. Arvaten, ettei tällä rakkaalla vanhalla ystävälläni ollut paljoakaan maallista aikaa jäljellä, tein viime kesänä pitkän matkan tervehtiäkseni häntä ja sanoakseni viimeiset hyvästit.

Vetora oli raihnainen ja väsynyt ja oli mennyt näkönsä. Mutta hän touhuili entiseen tapaansa, keitti teetä, laittoi ruokaa ja jutteli ja kertoili. Pari päivää meni meiltä muistellamme muinaisia, entistä elämää ja yhteisiä tuttaviamme ja sukulaisiamme. Kolmantena päivänä onnistuin lainaamaan eräästä liikkeestä nauhurin ja pyysin Vetoraa laulamaan muistoksi muutamia kylänsä vanhoja lauluja. Tiesin ennestään, että hän osasi ainakin häälauluja. Ällistyksekseni totesin, etteivät häälaulut ja pajatukset olleet suinkaan ainoat, joita hän osasi. Hänen lauluvarastonsa oli varsin runsas ja monipuolinen. Hän osasi suuren joukon Kan-telettaren piiriin kuuluvia runoja, joikui, itki äänellä, luki jonkun loitsunkin ja lauloi jopa Väinämöisestä ja »Annistakin». Lopuksi hän improvisoi itkuverren hänelle niin rakkaasta Karjalasta ja sen eläjästä. Itkuvirsi sai kiihoamaan kyneleet meidän kuulijain silmiin.

Vetora olisi sepitellyt itkuvirttään kuinka pitkään tahansa, aihehan oli hänelle niin läheinen ja rakas, mutta pelkäsin vanhan ystäväni rasittavan itseään liiaksi ja keskeytin esityksen. Tämä itkuvirsi olikin nähtävästi hänen viimeisensä ja olen iloinen, että onnistuin tallentamaan sen nauhalle tulevien sukupolvien kuultavaksi.

Seppälän Vetora, hyvä ja sydämellinen ihminen ja aitovienalainen nainen on siis poissa elävien joukosta. Mutta hänen muistonsa tulee elämään vielä kauan jälkeensä mieleen. Hän oli kalevalaisen kulttuurin arvokas kantaja, joiden joukko on harvennut niin pahasti viime vuosien aikana. Kalmanmullat makaavat varmaan keveinä ja lempeinä hänen haudallaan.

Onttoni Miihkali.

P.S. Viimeisten kansannousujen aikoina hän vaikutti isänmaallisen ja karjalaisen hengen voimalla paikkakuntansa nuorten miesten innotukseen kulkea kohti Karjalan vapautta uhrauksia pelkäämättä. — Kaipaamaan jäivät puoliso, tytär, poika, 2 veljeä, serkut ja laaja tuttavapiiri karjalaisten ja paikkakuntalaisten keskuudessa. — S a m p p a H o m a n e n.

— KALEVALA SEURA: vuosikokouksessaan Kalevalan päivänä seura valitsi ulkomaisiksi jäsenikseen toht. Lore Fr o m m i n Münchenistä ja hist.kand. Unelma K o n k a n Petroskoista. Julkaisimme U. Konkan alustuksen Karjalaisen itkuvirsirunouden ongelmista lehtemme numerossa 9—10/1967.

RUKOUSPALVELUS KALEVALAN PÄIVÄNÄ

Karjalan Sivistysseuran piiristä on lähtöisin ajatus, että Kalevalan päivänä pysyvästi toimitettaisiin rukouspalvelus Karjalan runonlaulajien puolesta. Koska lähes kaikki tunnetut runonlaulajat ovat olleet ortodokseja, käännyimme tässä asiassa paikallisen ortodoksisen seurakunnan puoleen. Kerran tämän palveluksen toimitti seuramme oma jäsen, kirkkoherra Niilo Karjomaa, viime vuonna pastori Arvi Karpov ja tänä vuonna rovasti Mikko Kasanko apunaan diakoni A. Korelin ja Pyhän Kolminaisuuden kirkon kuoroyhtye, jota johti kanttori Pauli Koukkunen. Kaikki, jotka ovat osallistuneet näihin rukoushetkiin, toivovat hartaasti, että tästä tulisi kirkkokunnallinen traditio. Lyhyessä saarnassaan rovasti M. Kasanko lausui:

Lienee tullut jo kauniiksi tavaksi vuosittain Kalevalan päivänä pysähtyä ajattelemaan ja muistelemaan Karjalan runonlaulajia.

Koska Kalevalan päivä sattui tänä vuonna suuren paaston ensimmäiselle viikolle, jolloin kirkkosääntöjen mukaan ei toimiteta muistopalveluksia, on tämä tilaisuus siirretty tänä päiväksi, Kalevalan päivän viikon viimeiseksi päiväksi, sunnuntaiksi 3. 3. 68.

Karjalan runonlaulajien panos kansamme kulttuurielämään on siinä määrin merkittävä, että heitä kohtaan tuntemamme kunnioitus ja kiitos ei saa olla vain pelkkä kaunis ele. He ovat tuoneet esiin muinaisuuden kätkeistä tietoomme esi-isiemme jaloimmat ja parhaimmat ominaisuudet ja avut, joille koko kansamme elämä kautta aikojen on rakentunut. Näistä voidaan mainita esimerkiksi: rehellisyys, uskollisuus, rohkeus, kansallinen tunto ja Jumalan pelko.

He ovat osoittaneet meille myös, kuinka näitten avulla voidaan selviytyä mitä raskaimmista koettelemuksista: nälkävuosista, ruttotaudeista ja sodista. He uskoivat kansamme tulevaisuuteen, — heillä oli siihen oikeus.

Suokoon Jumala, että nämä ihanteet säilyisivät kansamme keskuudessa eheinä, niin että myös meilläkin olisi oikeus uskoa ja luottaa kansamme tulevaisuuteen.

Kun Karjalan Sivistysseuran toimesta on ryhdytty laatimaan ja kokoamaan Karjalan runonlaulajien elämäkertakokoelmaa, ansaitsee tämä kulttuuritapaus tunnustusta.

Israelin valtiossa, viime kesän sodassa vallatut alueet mukaanluettuina, asuu noin 99.700 kristittyä. Näistä on 56.000 sotaa edeltävän rajan sisäpuolella. Kristityistä on 37.400 ortodokseja, 22.400 roomalaiskatolisia ja 5.000 protestantteja. — EPD.

Pääkonsuli Olli Bergman luovutti helmikuussa Tallinnan kaupungille ja Suomi-Neuvostoliitto-Seuran Viron osastolle Suomen itsenäisyyden 50-vuotismitalin.

Tallinnan kaupunginjohtaja Johannes Undusk ja SNS:n Viron osaston puheenjohtaja Ralf Parve esittivät sydämelliset kiitoksensa kunnianosoituksesta. (Tass).

Luovutustilaisuus televisioitiin Tallinnan kautta. Tilaisuus vaikutti hyvin ystävällismieliseltä ja näkyvyys oli hyvä. B. K.